

Zorg dat vaccineren een kunst blijft

Zorgvuldig werken van opslag tot monitoring

Vaccineren is voor de meeste zeugenhouders geen kunst meer. Ze doen het wekelijks. Voor een succesvolle vaccinatie kan het geen kwaad om geregeld te checken of alle stappen zorgvuldig genoeg gebeuren en de puntjes op de i te zetten. Het gaat er tenslotte om dat de zeugen, biggen en vleesvarkens goed zijn beschermd tegen ziekteverwekkers en daardoor optimaal presteren.

TEKST: JOHN LAMERS BEELD: VARKENS ARCHIEF

Met IDAL 3G Twin zijn biggen in 2025 tegen vier ziekten beschermd in één shot.

Verschillende factoren bepalen of het vaccineren van varkens het maximale resultaat oplevert. MSD Animal Health heeft ze allemaal puntsgewijs bij elkaar gezet op een poster.

Het begint met de opslag van de vaccins. Enkele vaccins mogen op kamertemperatuur buiten direct zonlicht worden bewaard, maar voor de meeste vaccins geldt dat dit kostbare goede direct na levering in de daarvoor geschikte perfect werkende koelkast moet worden opgeslagen.

De regel die hierbij geldt, is dat je beter veel geld kunt investeren in de koelkast voor de vaccins dan voor het eten in huis. Want er zit tientallen keren meer waarde in die vaccins dan in etenswaren.

Belangrijk is dat die koelkast een temperatuur tussen de 2 en 8 graden Celsius aanhoudt en een alarm geeft wanneer dat niet zo is. De vaccins in de koelkast mogen in ieder geval nooit

bevrozen. Ze mogen ook niet tegen de achterwand aan liggen. Een bevroren vaccin is niet meer werkzaam en kan niet meer worden gebruikt.

Bij het vaccineren van varkens is er de keuze tussen vaccineren met de naald of naaldloos met de Idal. Voor de Idal zijn binnenkort vijf vaccins beschikbaar. Naast vaccins tegen circo, mycoplasma, lawsonia (PIA) en PRRS komt er in 2025 de combinatie van circo en mycoplasma bij.

Daarbij mag het vaccin tegen PIA worden opgelost in het vaccin tegen circo of in het nieuwe combivaccin tegen circo en mycoplasma. Daardoor is het mogelijk om met de tweekoppige Idal 3G Twin varkens tegen vier kiemen ineens te beschermen.

ALLE HULPMIDDELEN AANWEZIG?

Voordat de wekelijkse vaccinatieronde begint, is het handig om te controleren of alle benodigde

hulpmiddelen aanwezig zijn. Bij vaccineren met de naald zijn dat voldoende wegwerpnaalden van de juiste naaldlengte die past bij de dieren die gevaccineerd moeten worden. Voor biggen zijn kleinere naalden nodig dan voor zeugen. Bij gebruik van de Idal moeten de accu's en de reserveaccu's volledig zijn opgeladen en binnen handbereik liggen. Voordat het vaccineren kan beginnen, zijn er vaak nog bepaalde handelingen noodzakelijk. Bij sommige vaccins is oplossen van het zogeheten 'koekje' nog nodig. Dat moet zorgvuldig gebeuren door goed te schudden of te zwenken. Sommige vaccins mogen worden gemengd. Ook dat moet zorgvuldig en volgens de gebruiksaanwijzing gebeuren. Belangrijk is om niet meer vaccin aan te maken dan nodig is. Na oplossen of mengen is een vaccin namelijk maar beperkt houdbaar.

Voor het toedienen van de vaccins is het nodig om ze tot lichaamstempera-

tuur op te warmen. Daardoor merken de varkens veel minder van het vaccineren. Varkens van alle leeftijden kunnen een koudeshock oplopen van een koud vaccin. Door de stress die dit oplevert, kunnen bijwerkingen ontstaan en kan de werking van het vaccin tegenvallen.

'Vaccins opwarmen voorkomt een koudeshock en daarmee bijwerkingen'

Dit betekent ook dat vaccineren op een stressmoment niet gewenst is. Hebben biggen bijvoorbeeld diarree of een andere ziekte, dan is het beter om het vaccineren van die dieren uit te stellen. Vaccineren tegelijk met andere handelingen is wat dat betreft ook niet gewenst. Dus liever niet bij het behan-

delen van de biggen, bij het spenen of bij het transport.

Bij het vaccineren zelf moet zorgvuldig werken op de eerste plaats staan en niet hoe snel het kan. Het correct plaatsen van een naald is van belang om te zorgen dat het vaccin op de goede plaats terechtkomt.

Datzelfde geldt voor de plaatsing van de Idal. Als veel dieren gevaccineerd moeten worden, kan het rouleren van werkzaamheden helpen om te voorkomen dat het vaccineren van de laatste dieren niet meer voldoende zorgvuldig verloopt.

Na afloop van de vaccinatieronde moeten alle hulpmiddelen weer goed worden gereinigd. Een injectiespuit kan in de afwasmachine. Voor de Idal zijn er speciale reinigingsflesjes verkrijgbaar om de spuiten door te spoelen. De kop kan onder de kraan worden gereinigd en de buitenkant kan bijvoorbeeld met een hygiënedoekje schoongemaakt worden.

Bioveiligheid op orde

Vaccineren is een belangrijk onderdeel om de nadelige invloed van bepaalde ziekteverwekkers op de gezondheidsstatus onder controle te houden. Zorgen voor een lage ziektedruk helpt daarbij. De externe en interne bioveiligheid van het varkensbedrijf moeten dan ook op orde zijn. Komen er steeds nieuwe ziekteverwekkers binnen, dan gaat de ziektedruk omhoog en moet er tegen steeds meer ziekteverwekkers worden gevaccineerd. Bij een goede interne bioveiligheid die ook versleping van ziekteverwekkers tussen verschillende diergroepen voorkomt en door te zorgen voor een goede quarantaine en adaptatie van de gelten, kan de ziektedruk flink omlaag worden gebracht. Ook zijn lastige ziekteverwekkers als PRRS veel beter onder controle te krijgen en te houden.

Noteer na afloop van de vaccinatieronde eventuele bijzonderheden. Verliep het vaccineren naar wens of was er bijvoorbeeld toch om een of andere reden sprake van stress en waardoor kwam dit dan?

ROUTINE ONDER DE LOEP

Vaccineren is doorgaans een routine-handeling op eenzelfde moment in de week met steeds dezelfde vaccins. Om zeker te weten dat die vaccinaties goed zijn uitgevoerd en nog steeds nodig zijn, zijn monitoring en evaluatie van belang.

Leveren de vaccinaties de gewenste verbetering van de gezondheid van de varkens op? Zijn de ziekteverwekkers waartegen wordt gevaccineerd nog aanwezig of niet? De dierenarts kan geregeld bloed en/of speekselmonsters nemen om goed zicht te houden op de gezondheidssituatie van de dieren. In overleg kan het vaccinatieprogramma eventueel worden aangepast.